

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh cư sĩ

Bài thứ 17

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta đang học chương II: “Xã hội muốn hạnh phúc phải giáo dục đạo đức”.

Chương I của chúng ta là gì hả các bạn? Ai nhớ được ạ?

*Tôi xin nhắc lại trong phần này có 3 chương, thể hiện 3 ý rất cơ bản mà Mạnh Tử đã nói: “**Cái căn bản của thiên hạ là quốc gia, cái căn bản của quốc gia là gia đình, cái căn bản của gia đình là bản thân mình vậy**”.*

Cho nên bố cục của phần này là:

- Chương I: Gia đình muốn hạnh phúc thì phải giáo dục đạo đức cho con cái.

- Chương II: Xã hội muốn hạnh phúc phải giáo dục đạo đức.

Bạn đã thấy chưa ạ? Gia đình là cái tế bào đầu tiên ở trong xã hội.

- Chương III: Vợ chồng hạnh phúc là nền tảng của gia đình và xã hội hạnh phúc.

Mục tiêu bạn muốn xây dựng gia đình hạnh phúc, bạn muốn xây dựng một xã hội hạnh phúc, thì nhất định vợ chồng phải hạnh phúc. Còn nếu vợ chồng bất hòa thì gia đình làm sao mà có thể hạnh phúc được ạ, gia đình sẽ tan nát, con cái tất sẽ hư hỏng, rồi xã hội tất sẽ động loạn.

Đó! Bạn nhớ nhé, ba cái chương rất rõ ràng. Phần thứ nhất này của Tiến sĩ Thái dù chưa đi vào *Đệ Tử Quy*, nhưng mà cái phần thứ nhất này tiêu đề gọi là gì ạ? **“Giáo dục đạo đức là đường đến hạnh phúc”**. Về sau mà bạn đã học qua *Đệ Tử Quy* rồi, học qua cái bài giảng lần này rồi thì ài hỏi, bạn phải nhớ được ba điểm này:

- Một: Muốn gia đình hạnh phúc phải giáo dục đạo đức cho con cái.
- Hai: Muốn xã hội hạnh phúc thì cũng phải giáo dục đạo đức
- Và cái thứ ba: Vợ chồng hạnh phúc là nền tảng của gia đình và xã hội hạnh phúc.

Tôi hy vọng là lần sau tôi mà hỏi thì thế nào cũng có bạn giơ tay và trả lời thay cho tôi ạ. Vâng ạ!

Bây giờ trước khi vào bài giảng mới của Tiến sĩ Thái, chúng ta sẽ ôn tập bài hôm trước.

I. XÃ HỘI HIỆN NAY BẤT ỔN DO ĐÂU?

Mục này có 2 nội dung chính:

- Một là: Khởi nguồn của mọi vấn đề đều bắt đầu từ tư tưởng.
- Hai là: Tư tưởng “tự tư” dẫn đến xã hội bất ổn.

Chúng ta bắt đầu vào nội dung thứ nhất:

I-1. Khởi nguồn của mọi vấn đề đều bắt đầu từ tư tưởng

Vì sao bắt đầu từ tư tưởng?

- 1) Tư tưởng quyết định hành vi: Bạn nghĩ gì là lúc đó là hành vi của bạn, là lời nói rồi hành động của bạn sẽ theo như thế mà;
- 2) Hành vi quyết định tập quán (hay thói quen) của bạn: Làm mãi thì thành thói quen.
- 3) Tập quán hình thành tính cách một con người;
- 4) Tính cách quyết định vận mạng của một con người.

Cho nên phải hiểu rằng đầu tiên là tư tưởng.

Hôm trước có đặt ra câu hỏi là, bên Đảng có ban gì? Trước đây thì tôi biết có Ban Tư tưởng Văn hóa Trung ương. Bắt đầu từ tư tưởng, Đảng cầm quyền, Đảng lãnh đạo mà. Lại có cái ban ấy ở trong tất cả các đơn vị của quân đội thì tôi biết đều có một vị gọi là gì ạ? Chính trị viên ạ, vâng ạ, là để giáo huấn hoặc đưa cho các bạn cái tư tưởng đúng, còn nếu như thấy ai có cái tư tưởng lệch lạc thì lập tức chỉnh ngay.

Nội dung thứ hai:

I-2. Tư tưởng “tự tư” dẫn đến xã hội bất ổn?

1. Tự tư là gì? Là chỉ nghĩ đến mình

Đó ạ! “Tư” là nghĩ đây, mà tự tư tức là chỉ có nghĩ đến mình thôi, không nghĩ đến người khác thì lúc nào cũng tính lợi cho mình.

2. Tự tư dẫn đến xã hội bất ổn

Vì chỉ lợi mình hại người nên dẫn đến cạnh tranh, tiếp đến là dẫn đến đấu tranh, rồi chiến tranh, bất ổn.

Vì sao mà có chiến tranh nhiều thế hả các bạn? Tranh giành, tranh giành gì? Danh và lợi mà thôi. Ví dụ như các nước Trung Đông rơi vào chiến tranh liên tục là bởi vì sao? Bởi vì bị các quốc gia đế quốc là muốn chiếm cái tài nguyên dầu mỏ, cho nên phải xảy ra chiến tranh thôi.

3. Tự tư sẽ dẫn đến “ngày tàn”

Từ chiến tranh thì nhất định sẽ dẫn đến ngày tàn.

Bây giờ nói ở trong một cái thế giới này chẳng hạn: Nếu dẫn đến chiến tranh thì bắt đầu cái nguy cơ bùng phát, đây tôi hằng nói đến thế giới, là chiến tranh hạt nhân, nếu chiến tranh hạt nhân thì hủy diệt hết rồi còn gì nữa.

Còn nói đến gia đình thì sao ạ? Nói đến xã hội thì sao? Nói đến gia đình thì bây giờ nếu như mà tự tư thì con cái nó bất hiếu, bất đễ; rồi đối với bạn bè nó bất tín; rồi đối với lãnh đạo nó bất nghĩa; đối với tất cả mọi người nó là bất nhân, thì lúc đó dẫn đến ngày tàn thật sự của bạn rồi.

Từ ngày tàn của gia đình rồi đến ngày tàn của xã hội, rồi ngày tàn của quốc gia, rồi ngày tàn của cả thiên hạ.

4. Nguyên nhân của tự tư

Thứ nhất: Nuông chiều quá mức

Điều này làm chúng chỉ có nghĩ đến chỉ mình quan trọng nhất nên hình thành tự tư.

Thứ hai: Là do cha mẹ thuận theo tập tánh tham lam hay còn gọi là dục vọng của trẻ ngay từ khi chúng còn nhỏ

Bởi vì đã là con người ai cũng có bốn cái đức tính xấu là: “kiêu, xa, dâm, dật”. Nhà Phật nói “tham, sân, si, mạn”, không khác được.

Vì sao mà không khác được? Bởi vì với cái giác quan của con người, lúc nào bạn cũng thấy có “cái ta”, cái thân này là ta, cho nên cuối cùng tham rồi dẫn đến sân, rồi dẫn đến si.

Hôm nay chúng ta sẽ nghe tiếp về nguyên nhân này

Đúng là tham quá thì hóa mê mờ. Câu chuyện “Alibaba và 40 tên cướp” là một ví dụ. Khi người anh tham lam mang 40 con lừa đi để ăn trộm vàng bạc của bọn cướp, với câu thần chú mà người em nói cho là gì? “Vùng ơi, mở ra”, thì cửa hang sẽ mở. Vậy sau khi lấy được rất nhiều vàng bạc rồi thì thế nào? Mê mờ, không nhớ nổi câu thần chú nữa, chỉ có một từ “vùng” mà không thể nào nhớ nổi, cứ “kê ơi, lúa mạch ơi, đỗ ơi, lạc ơi...” mà không thể nào nhớ ra được chữ “vùng”. Đây, tham quá nên thành ngu si, mê muội. Cuối cùng vì tham quá mà mất mạng, bị bọn cướp khi trở về bắt được và chúng giết chết.

Rồi các cái tập tính đi liền là kiêu, xa, dâm và dật: Lười nhác, phóng túng thích ăn chơi; rồi đã có một cái thú chơi gì, say mê rồi quên hết trời đất không cần biết gì nữa, không ăn không ngủ luôn, dâm, đây là dâm; Kiêu mạn. Cho nên bốn cái tính đây cứ là thường xuyên có.

Hòa thượng có giảng một cái ví dụ:

Hai đứa trẻ cùng (ví dụ) hai tuổi chẳng hạn, bạn cho một đứa một cái kẹo, một đứa kia bạn không cho, thì lập tức cái đứa mà không được đấy nó sẽ kêu réo lên và nó kêu đòi, giằng giật. Ai dạy nó? Không ai dạy. Như thế là cái tập tính tham này thì nó luôn song hành với bạn.

Nhưng mà nếu bạn biết điều đấy thì ngay từ nhỏ bạn phải không được thuận theo cái tập tính xấu này của chúng, phải dạy chúng ngay từ nhỏ.

Nhưng mà không, nó đòi một cái thì lập tức lại là, tôi ví dụ Chu Bông đòi một cái quyển sách đồ chơi chẳng hạn, thì lập tức bạn sẽ mắng luôn Chu Bi là: “Chu Bi nhường em ngay!”.

Thế là bạn thuận theo cái cá tính tham lam của nó, chứ bạn không biết là phải dạy cho nó. Cho nên đây chính là cái nguồn gốc để dẫn đến trẻ tự tư và cái sức mạnh của dục vọng.

Khi bạn đã ý thức được điều đấy rồi thì khi trẻ kêu đòi những cái đấy, những cái gì bạn thấy hợp lý, bạn cũng phải có cái cách giải quyết làm sao đấy để cho tất cả các hành vi lời nói của bạn đều phải thuận theo *Đệ Tử Quy*, thì khi đứa trẻ hàng ngày nó được tiếp xúc với tất cả các hành vi thuận theo *Đệ Tử Quy*, trong này gọi là: “Dùng đồ người phải hỏi trước, nếu không hỏi thành trộm cắp”. Khi bạn đã ý thức được như thế thì lúc đấy bạn sẽ dạy chúng như thế, từng hành vi, Hòa thượng có dặn là trong vòng 1000 ngày thì về sau gọi là “tai thâm, mắt nhuân”, đứa trẻ nó quen đi. Khi nó quen thì nó chỉ nhận những hành vi giống *Đệ Tử Quy* đấy nạp vào bộ não, thì con người này đến 80 tuổi sẽ là người tốt chuẩn mực.

Cho nên trước đây chúng ta không học, chúng ta không biết, chúng ta đã để tùy thuận coi như tất cả cái tham lam, rồi gọi là “kiêu, xa, dâm, dật” của trẻ. Thì bây giờ những cái lúc như thế các bạn phải cảnh tỉnh ngay lập tức và phải có những cái để dạy trẻ ngay.

Không những bạn tùy thuận theo dục vọng của chúng mà bạn còn ngày ngày khuyến khích cho dục vọng của chúng thêm lớn.

Bạn để ý nhé, có ba thứ bậc:

1- Nó chưa đòi bạn đã tự nguyện cho nó;

2- Nó tùy thuận theo tập tánh xấu, bạn không sửa mà lại cũng đáp ứng luôn;

3- Nó không đòi, nó chưa bị tập tánh xấu kéo đi thì bạn tự khuyến khích nó bằng vật chất.

Đây ạ, bạn nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Thứ ba: Là do dạy trẻ bằng vật chất

Chúng ta dạy con cái là dạy thêm lớn DỤC VỌNG của chúng, hay là thêm lớn ĐỨC HẠNH của chúng? Điều này khác biệt rất lớn.

Nếu như quý vị dạy bảo đứa bé hiểu được hiểu đạo, hiểu được dốc hết bản phận, thì chúng sẽ hiểu chúng đi học là loại trách nhiệm của chúng, nên chúng sẽ nỗ lực học tập, sẽ không làm cho cha mẹ có cảm giác lo lắng, đó là nuôi thêm lớn đức hạnh của chúng.

Còn nếu như chúng đi học, quý vị lại nói với chúng là:

- Hôm nay con thi phải được hạng ba, nếu được sẽ dẫn con đi ăn kem.

Khi chúng lên được trung học rồi, bạn lại nói:

- Con thi được hạng ba, sẽ mua cho con một máy chụp hình kỹ thuật số.

Đến khi chúng thi đại học, quý vị lại nói:

- Con thi đậu đại học, sẽ cho con một máy vi tính.

[Các bạn, ở đây những ai dạy con bằng vật chất thế này giờ tay tôi xem với ạ? Vâng ạ. Có một cánh tay giờ lên.]

Ngay khi chúng ta dạy bảo đứa bé như vậy là bạn đang nuôi lớn cho chúng cái gì vậy? Dục vọng. Cho nên chúng không xem thấy được bản phận, mà cái chúng muốn là dục vọng của chúng.

[Vì sao không thấy bản phận, vì không thấy mình cần phải có gì trách nhiệm với bố mẹ, “ông bà đã đẻ ra tôi thì ông bà phải nuôi tôi, đây là trách nhiệm của ông bà, còn tôi không có một cái bản phận gì hết”.

Còn nếu như bạn dạy được cho trẻ là phải có hiếu đạo thì ngay từ nhỏ chúng đã nghĩ chúng phải học tập tốt, để chúng báo hiếu lại cho cha mẹ chúng, báo lại công ơn của thầy giáo, rồi báo lại cho cả xã hội. Vậy thì cái học này của chúng sẽ là rất tự giác.

Còn nếu như bạn dùng vật chất để dạy chúng thì chúng sẽ nghĩ rằng chúng học để chúng có lợi, mà càng có lợi, càng dùng vật chất để dạy thì chúng càng tự tư. Bạn phải xoay trở lại.

Khi tôi đọc đến cái cuốn này phải nói thật là tôi thấy sao thầy chưa có gia đình (bây giờ thầy đã xuất gia rồi), vậy mà sao thầy nói cái gì cũng đúng như mình thể chứ lý.

Cho nên mình mới thấy mình phạm phu toàn đi ngược lại những lời dạy của cổ Thánh tiên Hiền hết cả.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Có một đứa nhỏ thi lên trung học, thi đậu rồi, liền nói với cha mẹ của chúng là:

- Cha mẹ phải mua cho con mấy bộ quần áo hàng hiệu.

Cha mẹ nó rất buồn bực, hỏi nó:

- Tại sao vậy?

Nó nói:

- Bởi vì con thi đậu trung học rồi, cha mẹ đã đỡ tốn phí trợ cấp rất nhiều.

Nó cho rằng vì nó thi đậu trung học thì cha mẹ nó không cần phải mua cho nó một cái bằng trung học. Cho nên nó cảm thấy nó rất có công, giúp cha mẹ đỡ tốn rất nhiều tiền, vì vậy cha mẹ phải đền đáp cho nó, mua cho nó mấy bộ quần áo hàng hiệu.

Cha mẹ của nó sau khi nghe xong, trong lòng cảm thấy thế nào? Cũng giống như phản ứng của các vị đây, cứ lắc đầu hoài.

[Mình lắc thì vẫn lắc, còn mình làm thì cứ làm phải không các bạn? Cho nên tôi thật sự thấy rằng gia đình tôi cũng như tất cả các bạn ngồi đây khi chúng ta bắt đầu biết đến đạo Thánh hiền, tôi thấy có phước quá lớn.

Những cái gì chúng ta trước đây đi sai thì chúng ta phải sửa lại. Chẳng qua phát hiện ra lỗi thì phải sửa, còn thấy người khác làm thiện thì phải học và phát triển lên cái thiện của mình. Tu thân cuối cùng nó chỉ có thể thôi.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Sớm biết có ngày hôm nay thì ngay từ sớm đã phải cảnh giác, chú ý dạy dỗ trẻ nhỏ rồi. Vì sao đứa nhỏ có thái độ này? Vì cha mẹ nó đã dùng vật chất thúc đẩy đứa nhỏ, để dạy đứa nhỏ.

Cho nên khi bạn dùng vật chất để dạy trẻ thì trẻ nhỏ sẽ rất tự tư.

[Kết luận lại:]

- Nguyên nhân xã hội bất ổn là tự tư.
- Nguyên nhân của tự tư:

Có 3 nguyên nhân:

- Thứ nhất là: Bạn luôn nhường cho trẻ mọi điều kiện về vật chất trước, tức là quá nuông chiều trẻ, cho nên chúng cho rằng chúng quan trọng nhất và chúng chỉ có nghĩ đến mình, khiến trẻ trở thành tự tư

- Thứ hai: Bạn cứ thuận theo cái tập tánh của trẻ là thích gì được nấy, tức là bạn thỏa mãn lòng tham của chúng. Đây cũng là một nguyên nhân khiến trẻ tự tư;

- Thứ ba: Bạn dùng vật chất để dạy trẻ tức là bạn lại khuyến khích thêm lòng tham của trẻ tăng trưởng, không những không kiểm soát chúng mà lại còn khuyến khích thêm cái lòng tham của trẻ tăng trưởng.

Cả 3 nguyên nhân này đều khiến cho trẻ dẫn đến tự tư.

Vậy thì bây giờ bạn phải làm thế nào để trừ bỏ cái tự tư đấy.

Có thể các bạn không hề giơ tay với tôi rằng các bạn đã dạy con bằng vật chất, nhưng mà chỉ nhìn thấy tất cả xã hội này mọi người đều tự tư, đặc biệt là lớp trẻ, thì đã đủ biết là các bạn dạy con như thế nào rồi.

Kể cả gia đình tôi cũng thế. Hôm trước tôi có kể với các bạn lúc cư sĩ Hằng, cư sĩ Trung còn nhỏ, thì coi như là dạy con: “Con ơi, con nấu cơm đi, về mẹ cho con một nghìn”. Thế rồi: “Con ơi, con rửa bát nhé, con phơi quần áo, con quét nhà nhé, ... thì mẹ cho con 500”, cứ như thế cộng vào. Về sau cộng số nó được nhiều quá, bởi vì nó làm vì tiền mà. Nó được nhiều quá thì nghĩ cách đoạt lại, đoạt lại bằng cách nào? “Con một câu không nghe lời thì con bị trừ luôn 100 ngàn”. Thế là hết sạch. Vậy thì trong lòng chúng nó lúc ấy sẽ rất là tức tối. Còn khi chúng nó làm là vì gì? Là vì tiền.

Cho nên là đến khi tôi gặp đạo Thánh Hiền tôi đã kể chuyện cho các bạn KHÔNG PHẢI LÀ LỚN THÌ KHÔNG DẠY ĐƯỢC. Lúc ấy tôi ốm vào đầu năm 2013, thế thì lúc ấy bảo bị cảm. Cư sĩ Loan bảo: “Cô ơi, cô mua thuốc cảm mà uống” vì lúc ấy tôi cảm lâu lắm. Lúc đầu tôi không nghĩ là cảm lại nặng như thế. Sau đấy xem cái bài của Hòa thượng nói là số của Hòa thượng đáng nhẽ ra năm 45 tuổi chết. Năm 45 tuổi, Ngài bị một trận cảm, cảm rất nặng, cuối cùng Ngài bảo chỉ có ăn cháo không với niệm Phật. Thế thì lần ấy tôi bị cảm rất là nặng, thế thì có người nói với tôi là mua thuốc của ông lang Xuân Thảo ở trên đường Đội Cấn ấy uống rồi sẽ khỏi. Tôi bảo cư sĩ Trung là :

- Hôm nay con đi làm về nhớ qua hiệu thuốc của ông lang Xuân Thảo cắt cho mẹ 5 thang thuốc cảm. Thế nhưng mà trước mắt con cứ cắt thử một thang để cho mẹ uống 1 thang xem có hợp không đã.

Mười giờ tối xách một cái thang thuốc về (vì thuốc cảm ông làm bán chung chứ không bắt mạch):

- 50 nghìn, mẹ đưa cho con 50 nghìn.

Mà lương Vietcombank đẩy các bạn ạ. Mà có phải riêng thế đâu. Cư sĩ Hằng cũng thế.

Cho đến ngày hôm nay thì tôi nói thật với các bạn là hai con tôi đều quay đầu hết. Mà bắt đầu từ đâu? Chính là bắt đầu từ Đệ Tử Quy.

Tôi hôm trước vừa mới nói với cư sĩ Hằng một câu là:

- Ở trên này khó mua sữa, con ở đây mua cho mẹ một hộp sữa rồi mang lên, không thì ở trên này khó mua.

Mua luôn một thùng. Và sau đấy lên thì bảo sao? Cả hai vợ chồng chứ không phải một người:

- Từ giờ trở đi toàn bộ sữa Glucerna của bố mẹ con cúng dường luôn.

Mà các bạn biết cứ một hộp như thế cũng khoảng là hơn 700 ngàn. Cư sĩ Trung cũng thế, không có một cái gì mà bố mẹ vừa hỏ ra mà không cúng dường cả.

Cho nên các bạn đừng sợ. Dù trẻ có lớn rồi, có kể cả có gia đình như cư sĩ Hằng rồi, vậy mà khi vào Đệ Tử Quy đều quay đầu. Nên các bạn đừng sợ con mình lớn rồi dạy làm sao được, không sợ. Đây là một cái sự thật mà tôi thấy. Cho nên là Hòa thượng cũng nói, Phật cũng nói là mình gặp được Phật pháp, gặp được đạo Thánh hiền là thể hiện một điều là từ đời trước bạn đã có thiện căn, phước đức, nhân duyên rồi. Bạn đã tích tụ được sâu dày rồi, cho nên đời này bạn mới gặp được. Đừng lãng phí bỏ qua!

Bản thân tôi cũng thế thôi, già rồi cũng bắt đầu thay đổi được, thay đổi từ việc đối xử với mẫu thân.

Trước đây thì vì mẫu thân lẫn, cho nên là cứ hơi một tý là cảm cẩu, hơi một tí là khó chịu lắm. Có những lúc không cãi được thì tôi phải chạy ra ban công, tôi cầm cái chén nước lạnh tôi uống để cho giảm cái tâm sân xuống, tôi khó chịu với cụ ghê lắm. Vậy mà bây giờ tất cả những cái đấy, không phải tất cả nhưng có thể nói là 99% tan biến. Mỗi một lần thấy cụ lẫn lộn như thế, chỉ còn có cái gì? Nói thật: “tình thương”. Mà lúc đầu thì không phải xuất phát được cái tình thương ấy đâu. Khi lẫn lộn bắt đầu tôi phải kìm chế là “không cáu nhé, không sân nhé”. Thế xong đến bước thứ hai là bắt đầu khi không cáu, không sân rồi, bắt đầu là “không khó chịu nhé”, là bắt đầu đến bước thứ hai. Cho đến bước thứ ba, tôi không còn khó chịu nữa thì tôi bình thường như người điếc ấy, nhìn thấy cũng không nói gì. Đến bước thứ tư, tôi bắt đầu chỉ còn thấy thương, tình thương.

Cho nên dần dần từ sự bạn làm thì tất lúc ấy sẽ dần dần nó chuyển thành, vừa nói đấy, từ hành vi chuyển thành gì ạ? Thói quen. Xong từ thói quen thì bạn chuyển thành thành ý, rồi bạn chuyển thành khí chất là bạn thành công.

Khẳng định lại: các bạn, dù con có lớn, dù con có đi làm, dù mình có cháu, vẫn thay đổi được và dù già như tôi vẫn thay đổi được.

Vâng ạ! Bài giảng của Tiến sĩ Thái hôm nay chúng ta tạm dừng ở đây. Bây giờ chúng ta chuyển sang:

CHUYÊN MỤC THAM KHẢO

Chủ đề: Thế nào là “Tự tánh” và “Tập tánh”?

Vừa nói bên trên thì thầy có giảng:

- Nguyên nhân xã hội bất ổn là do tự tư (là chỉ nghĩ đến mình).
- Nguyên nhân của tự tư là do sức mạnh của dục vọng.

Vậy phải ngăn chặn tự tư, muốn vậy trước hết cần ngăn chặn dục vọng của trẻ, bạn nhớ 2 ý: “Không thuận theo tập tánh của trẻ”; và thứ hai là gì? “Dạy trẻ tiết kiệm là tiết phước, là ngăn ngừa dục vọng”.

Bây giờ chúng ta nói về cái tập tánh của trẻ].

Vậy tập tánh là gì? Xin giới thiệu với các bạn bài:

“Bàn thêm về tự tánh và tập tánh”

Mở đầu Tam Tự Kinh có viết:

*“Nhân chi sơ, tánh bản thiện,
Tánh tương cận, tập tương viễn.
Cầu bất giáo, tính nãi thiên
Giáo vi đạo, quý vĩ chuyên.”*

Dịch nghĩa:

*(Con người mới sinh bản tính vốn thiện,
Tính ban sơ thì giống nhau, thói quen thì khác xa.*

*Nếu chẳng giáo dục, bản tính sẽ đòi đời,
Đường lối giáo dục quý ở sự chuyên cần.)*

Chúng ta bắt đầu chia sẻ từng câu một trong đoạn thơ trên.

♣ “Nhân chi sơ, tánh bốn thiện”

“Bản thiện” ở đây gọi là tự tánh, chính là “đạo”. Chúng ta có nhớ bài đạo đức chúng ta đã nói, là pháp tắc của đại tự nhiên. Cho nên không cần phải ai dạy, trong bạn luôn luôn có cái tính thiện ấy rồi.

Và “đức” là gì? “Hiếu, Đễ, Trung, Tín, Lễ, Nghĩa, Liêm, Sỉ, Nhân, Ái, Hòa Bình”. Mười hai chữ này không phải do người nào phát minh, không phải do người nào sáng lập, mà là đạo lý tự nhiên. Mười hai chữ này là thiên tính của mỗi người, không người nào là không có đầy đủ”.

Ở bài trước, chúng ta cũng đã nói bốn chữ trong 12 chữ trên, đó là: “Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí”. “Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí” là tứ chi. Con người phải đầy đủ tứ chi, nếu không đầy đủ thì bạn là phế nhân. Cho nên đây là “đức”, khi mà tự tính của bạn hiển lộ thì đương nhiên bạn có các cái tính ấy, không cần ai dạy mà tự có.

♣ “Tánh tương cận, tập tương viễn” (Tính ban sơ giống nhau, thói quen dần khác xa)

- “Tánh tương cận”: là chính nói tự tánh, hay Phật tánh hay là “đạo” đấy, giống nhau thì đều là thiện hết.

- “Tập tương viễn”: Đây nói là tập tánh, vừa mới nói không thuận theo tập tánh, nên khác nhau. Vì sao từ tự tánh lại sang tập tánh vậy? Vì sao đến bây giờ bạn lại quên hết cả cái tính “vốn thiện” là tự tánh này? Vì bạn đã mê mất đi tự tánh, nhà Phật thường nói “đem cái tính đức hoàn mỹ nguyên bản của mình, của chính bạn thấy đều quên mất hết”.

Tôi có thể ví dụ: Vàng là một kim loại quý, đặc tính hóa lý của nó là: màu vàng, có ánh kim, dẫn nhiệt, dẫn điện, không bị ô xy hóa, nhiệt độ nóng chảy rất cao (1064 độ C). Nhưng bạn hãy thử nhìn cục vàng quặng chưa được tinh luyện xem, nó chỉ là một cục quặng đen xì, lẫn đất cát đá sỏi và các kim loại khác như sắt, đồng, chì, đâu còn là màu vàng ánh kim và các thuộc tính quý kia nữa. Vì sao đến nông nỗi ấy? Vì nó cũng chưa

được tinh luyện nên còn nhiều các chất bẩn nhiễm ô. Ta cũng vậy, bản tính thiện bị che mờ bởi những nhiễm ô của “tham, sân, si, mạn”, cho nên cũng cần phải tu sửa hành vi của mình cho hợp với đạo, chính là pháp tắc đại tự nhiên thì bản tính thiện này sẽ khai lộ ra thôi.

♣ Mà đường lối giáo dục là gì? Là quý ở sự chuyên cần. “Giáo vi đạo quý vĩ chuyên”, muốn bản tính khai lộ thì cần phải chăm chỉ chuyên cần.

Chúng ta đã có một chủ đề là “Làm sao để tâm không thoái chuyển?”, thì bạn phải gì ạ? Bạn phải tinh tấn.

Cho nên Phật mới dạy chúng ta Lục độ: Thứ nhất là “Bố thí”, thứ hai là “Trì giới”, thứ ba “Nhẫn nhục”, và thứ tư là “Tinh tấn”. Ba cái đầu là bố thí, trì giới, nhẫn nhục thì thuộc về thiện căn của hàng phàm phu, nhưng riêng đối với hàng Bồ tát, đây ạ, nếu bạn thực sự muốn “liễu sinh tử, thoát luân hồi” thì bạn phải tinh tấn, đây là thiện căn của hàng Bồ tát. Cho nên là, mà có riêng gì đâu, bạn muốn thành Thánh thành Hiền như Khổng giáo dạy, bạn muốn tính thiện khai lộ bạn cũng cần phải chuyên cần chăm chỉ.

Phật dạy: Là người ai cũng có “Tứ đại phiền não thường tùy” (là bốn phiền não lớn luôn song hành cùng), đó là: “tôi tham”, “tôi si”, “tôi mạn”. Vì sao có? Vì có “ngã kiến” đây là chấp “có ta”. Kiến là thấy, ngã là ta. Khi thấy “có ta” lập tức tam độc “tham, sân, si” liền kéo theo. Mở đầu là “tham” giữ cho ta, tham không được thì sân, si, rồi mạn cũng vậy.

Ví dụ: vừa rồi đã nói hai đứa trẻ từ 1-2 tuổi, không dạy chúng nhưng nếu đưa cho một đứa trẻ 1 cái kẹo, đứa kia không cho thì lập tức đứa không được kẹo sẽ tranh giành kêu đòi với đứa kia. Ai dạy chúng? Không ai dạy.

Cho nên bạn đừng bao giờ hy vọng trẻ tự ngoan. Câu này quan trọng lắm, ngay từ nhỏ cha mẹ phải không thuận theo cái “tập tánh” của trẻ, ngăn chặn dục vọng của trẻ tức đoạn ác là điều không thể tránh khỏi.

Mỗi lần con bạn mắc khuyết điểm bạn mắng nó, bạn đánh, bạn sân si âm lên. Bạn làm thế là sai, bạn hãy nghĩ đến câu này: “Đừng bao giờ bạn mong rằng con bạn tự ngoan”. Đã gọi là người sinh ra đều có mấy

cái tính xấu kia, chỉ có điều khi bạn đã biết thì bắt đầu bạn phải giáo dục chúng.

Cho nên mỗi một lần trẻ mắc khuyết điểm là cơ hội để cho bạn dạy chúng. Còn nếu như hôm nay bạn mắng nó thì ngày hôm sau nó sẽ nghĩ đến là gì? “Mình vừa mới làm điều này một cái thì mẹ biết, mẹ mắng, lần sau ta ẽm nhẹm đi, ta làm cho thật kín đáo không ai biết”. Thế thì hết. Thế thì ngày hôm nay nó giấu nó làm được, thì ngày hôm sau sẽ việc to hơn, ngày hôm sau sẽ việc to nữa, thế thì cuộc đời chúng rồi sẽ đi đến đâu? Không cẩn thận thì chúng sẽ làm đến những cái việc gọi là vi phạm đến quốc pháp, rồi cuối cùng là vào tù.

Cho nên nếu như ngày hôm nay bạn phát hiện ra cái tội, cái lỗi, cái nhược điểm của con thì bạn phải mừng là mình đã phát hiện ra, chứ không phải bạn lại cho rằng: “Sao mà con hư thế, con nhà khác thì nó thế nọ thế kia, sao con lại như thế này”, rồi đến lúc là kêu réo này, rồi than thở này, rồi mắng mỏ thì cuối cùng chúng sẽ lại tìm cách giấu bạn thôi.

Cho nên khi tôi đã để cái câu ấy ở trong tâm, thì mỗi một lần Chu Bi mà hư chẳng hạn, kể cả con, thì tôi đều thấy đây là cơ hội để dạy cháu. Cho nên tôi lại nỗ lực kiên trì dạy thì về sau là nó bỏ được cái tính ấy, thì còn hơn là hôm sau nó giấu mình rồi hôm nay là việc nhỏ, ngày mai là việc lớn, cuối cùng thì “ruồi biến thành voi”.

Cho nên bạn đừng bao giờ hy vọng rằng trẻ sẽ tự ngoan.

Ngay từ nhỏ cha mẹ phải không thuận theo tập tánh xấu của trẻ, tức là dạy trẻ ngăn chặn dục vọng của trẻ (tức đoạn ác) là điều không thể tránh khỏi. Phải dạy.

Vì vừa nói đây, “Nhân chi sơ, tính bổn thiện; tánh tương cận, tập tương viễn”, gì nữa ạ? “Cầu bất giáo, tính nãi thiên”, nếu không giáo dục thì nhất định nó sẽ trở thành “kiêu, xa, dâm, dật”, đó là điều chắc chắn không thể thay đổi được. Bạn cứ hỏi bản thân bạn mà xem, bạn cũng thế.

Thứ hai là dạy trẻ “thiện tâm từ nhỏ”, đây là tu thiện.

Ngăn trừ tất cả các cái dục vọng của trẻ, không dạy trẻ bằng gọi là các cái về vật chất hóa, tức là đoạn cho trẻ cái tính tự tư. Bắt đầu dạy trẻ làm thiện từ nhỏ thì đây chính là tu thiện, đoạn ác tu thiện. Đó, thế thì khi

mà bạn mà dạy được cho chúng gọi là đoạn ác tu thiện ngay từ nhỏ, bạn mới hỏi là giờ nó mới một hai tuổi làm sao dạy nó tu thiện được? Tu thiện lại bắt đầu từ tâm.

Nếu như bạn dạy chúng tích phước được từ nhỏ thì, **“lúc trẻ tích phước về già hưởng phước”**. Trong đây gọi là có “Ngũ phước lâm môn” đây, gọi là “Phúc”, “Lộc”, “Thọ” đây ạ; thứ tư là “Khang ninh”, khỏe mạnh, khang kiện và cuối cùng là “Thiện chung” là chết dễ.

Bạn làm thế nào thì làm để lúc cuối đời của bạn bạn tự tại bạn ra đi, không phải đến nỗi phải gọi là - xin lỗi - nằm mê mệt trên giường không biết gì, rồi thì ai muốn xoay mình như một cục thịt thì mình cũng phải chịu, không làm gì được và tạo thành gánh nặng cho tất cả xã hội và con cháu.

Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.

Chúc bạn:

Thuộc lòng Đệ Tử Quy,
Hành đúng từng câu chữ,
Nội hóa tâm cung kính,
Là bạn được thân người.

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào bài học ngày mai. Xin cảm ơn !]